

INFORMACIJA

o zaključivanju

Memoranduma o razumijevanju između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Republike Letonije o saradnji na polju odbrane

Crna Gora i Republika Letonija uspostavile su diplomatske odnose 19. juna 2006. godine, nakon što je Letonija 12. juna 2006. godine priznala nezavisnost Crne Gore.

Odbrambena bilateralna saradnja između Crne Gore i Republike Letonije odvija se na osnovu *Sporazuma o razumijevanju u oblasti odbrane* koji je potpisan 06. novembra 2008. godine u Rigi, od strane tadašnjih ministara odbrane. Ovim sporazumom predviđene su sledeće oblasti saradnje: odbrana i bezbjednosna politika, pitanja vezana za mirovne i humanitarne operacije, obrazovanje i obuka vojnog i civilnog osoblja, odnosi s javnošću, logistika i druge. Posebno važan segment saradnje je mogućnost usavršavanja pripadnika Vojske Crne Gore i Ministarstva odbrane Crne Gore na Baltičkom odbrambenom koledžu, kojim po sistemu rotacije upravljaju Republika Estonija, Republika Litvanija i Republika Letonija. Usavršavanje vojnog kadra na Baltičkom odbrambenom koledžu doprinosi jačanju sposobnosti i kapaciteta naših oružanih snaga u skladu sa NATO standardima.

Odbrambenoj saradnji između Crne Gore i Republike Letonije doprinosi učešće pripadnika Vojske Crne Gore u NATO borbenoj grupi u Letoniji, od 2018. godine. Do sada je Vojska Crne Gore uputila trinaest raznorodnih kontingenata svojih pripadnika u okviru kanadske grupe stacionirane u bazi „Adaži“.

Imajući u vidu da trenutno važeći Sporazum datira iz vremena kad Crna Gora nije bila članica NATO-a, javila se potreba za potpisivanjem novog, ažuriranog *Memoranduma o razumijevanju između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Republike Letonije o saradnji na polju odbrane*. Potpisivanje navedenog Memoranduma inicirala je letonska strana.

Memorandumom bi se stvorili dodatni uslovi za unaprjeđivanje bilateralnih odnosa i definisanje novih modaliteta odbrambene saradnje kroz učešće na vojnim vježbama, upravljanje krizama; zatim kroz zajednički doprinos međunarodnim operacijama podrške miru i humanitarnim operacijama, kao i jačanje vojno-tehničke saradnje.

U cilju jačanja pravne osnove za dalji razvoj odnosa Crne Gore i Republike Letonije u domenu odbrane, te imajući u vidu da Crna Gora i Letonija zajednički doprinose jačanju istočnog krila Alijanse, kroz angažman u borbenoj grupi stacioniranoj u Letoniji, predlažemo da Vlada Crne Gore donese sljedeće:

ZAKLJUČKE

1. Vlada je razmotrila i usvojila Informaciju o zaključivanju Memoranduma o razumijevanju između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Republike Letonije o saradnji na polju odbrane;
2. Vlada je prihvatila Memorandum o razumijevanju između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Republike Letonije o saradnji na polju odbrane;
3. Ovlašćuje se Dragan Krapović, ministar odbrane Crne Gore, da potpiše Memorandum o razumijevanju između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Republike Letonije o saradnji na polju odbrane.

MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU

IZMEĐU

**MINISTARSTVA ODBRANE
CRNE GORE**

I

**MINISTARSTVA ODBRANE
REPUBLIKE LETONIJE**

O

SARADNJI NA POLJU ODBRANE

Ministarstvo odbrane Crne Gore i Ministarstvo odbrane Republike Letonije (u daljem tekstu „Učesnici“);

Prepoznajući značaj saradnje u oblasti bezbjednosti i odbrane između dva ministarstva;

Izražavajući težnju za obostrano korisnom dugoročnom saradnjom, zasnovanom na međusobnom poštovanju, povjerenju i priznavanju interesa Učesnika;

Ističući važnost postojeće saradnje, a posebno saradnje u okviru NATO aktivnosti „Istureno pojačano prisustvo“;

Uzimajući u obzir odredbe Sjevernoatlantskog ugovora, zaključenog u Vašingtonu 4. aprila 1949. godine,

Uzimajući u obzir odredbe Sporazuma između država članica Sjevernoatlantskog ugovora o pravnom položaju njihovih snaga, zaključenog u Londonu 19. juna 1951. godine („NATO SOFA“),

U duhu otvorenosti i međusobnog razumijevanja, u okvirima predviđenim odnosnim domaćim zakonima i propisima;

Uz puno poštovanje obaveza koje proizilaze iz međunarodnog prava;

Voljni da intenziviraju odnose između dva ministarstva;

U želji da dalje promovišu bilateralnu vojnu saradnju kao doprinos međunarodnom miru i sigurnosti;

Odlučili su sljedeće:

Odjeljak 1

Svrha i područje primjene

1. Svrha ovog Memoranduma o razumijevanju (u daljem tekstu: MoR) je uspostavljanje okvira za saradnju u oblasti odbrane između Učesnika u okviru njihovih nadležnosti i na principu obostrane koristi.
2. Ovaj MoR nema za cilj da bude u suprotnosti sa nacionalnim zakonima Učesnika ili sa međunarodnim pravom. U slučaju takvog sukoba, međunarodno pravo ili nacionalno zakonodavstvo će preovladati. Učesnici će obavijestiti jedni druge u slučaju bilo kakvog takvog sukoba.
3. Ništa u ovom MoR neće se tumačiti kao nametanje obaveza Učesniku kojima se obavezuje da učestvuje u određenim projektima ili aktivnostima u okviru MoR.

Odjeljak 2

Oblasti saradnje

1. Saradnja između Učesnika će se odvijati u sljedećim oblastima:
 - 1) odbrambene i bezbjednosne politike;
 - 2) odbrane i izgradnje pravnog okvira;
 - 3) obrazovanja i obuke vojnog i civilnog osoblja;
 - 4) upravljanja krizama, međunarodnih operacija podrške miru i humanitarnih operacija;
 - 5) vojnim vježbama;
 - 6) logistike;
 - 7) odnosima s javnošću;
 - 8) vojno tehničke saradnje;
 - 9) i drugim oblastima od zajedničkog interesa Učesnika.
2. U cilju implementacije saradnje u oblastima navedenim u stavu 1. ovog Odjeljka, Učesnici mogu zaključiti posebne implementacione aranžmane.

Odjeljak 3

Oblici saradnje

1. Saradnja između Učesnika ostvarivaće se u sljedećim oblicima:

- 1) službene posjete, radni i stručni sastanci;
- 2) zajedničke rasprave, konsultacije, seminari i konferencije;
- 3) razmjena predavača i trenera i pohađanje obuka i kurseva koje organizuju Učesnici;
- 4) razmjena informacija i iskustava između eksperata Učesnika u različitim oblastima djelovanja;
- 5) izvođenje vojnih vežbi;

2. Ostale oblike saradnje Učesnici mogu međusobno odrediti.

Odjeljak 4

Radni jezik

Saradnja između učesnika će se odvijati na engleskom jeziku.

Odjeljak 5

Implementacija MoR

1. Za koordinaciju implementacije ovog MoR odgovorne su sljedeće organizacione jedinice Učesnika:

- 1) Za Ministarstvo odbrane Crne Gore – Direktorat za politiku odbrane;
- 2) Za Ministarstvo odbrane Republike Letonije – Odjeljenje za politiku odbrane.

2. Učesnici će pisanim putem obavještavati jedni druge o promjeni svojih organizacionih jedinica zaduženih za koordinaciju implementacije ovog MoR. Ova promjena neće predstavljati amandman na ovaj MoR.

Odjeljak 6

Finansijski aspekti saradnje

Za potrebe saradnje, na osnovu reciprociteta, svaki Učesnik će snositi svoje troškove u vezi sa aktivnostima koje se obavljaju u skladu sa odredbama ovog MoR, osim ako Učesnici drugačije ne odluče.

Odjeljak 7

Status snaga

Dok se nalaze na teritoriji države Učesnika primaoca, status snaga Učesnika pošiljaoca biće regulisan odredbama NATO SOFA.

Odjeljak 8

Zaštita informacija

1. Tajni podaci koji nastaju ili se razmjenjuju kao rezultat implementacije ovog MoR će se koristiti, prenositi, rukovati i čuvati u skladu sa odredbama međunarodnim sporazumima o zaštiti tajnih podataka, koji je primjenljiv između Učesnika i u skladu sa njihovim važećim nacionalnim zakonima i propisima.

2. Učesnici će osigurati da se sve razmijenjene informacije koriste samo u predviđene svrhe u okviru ciljeva i područja primjene ovog MoR.

Odjeljak 9

Rješavanje sporova

Učesnici će rješavati bilo koji spor u vezi sa tumačenjem ili primjenom ovog MOR pregovorima na najnižem mogućem nivou i neće biti proslijeđen nijednom nacionalnom ili međunarodnom sudu ili trećoj strani na rješavanje.

Odjeljak 10

Završne odredbe

1. Ovaj Memorandum o razumijevanju će stupiti na snagu danom potpisivanja.

2. Ovaj Memorandum o razumijevanju se zaključuje na neodređeno vrijeme.

3. Učesnici mogu raskinuti ovaj MoR uz obostranu pismenu saglasnost ili slanjem pisanog obavještenja o raskidu drugom Učesniku šest (6) mjeseci unaprijed. U slučaju raskida ovog MoR, Učesnici će saradivati kako bi došli do najboljeg rješenja za neriješene stvari.

4. Ovaj MoR može biti izmijenjen uz pismenu saglasnost oba Učesnika. Takve izmjene i dopune će činiti sastavni dio ovog MoR i stupiće na snagu u skladu sa stavom 1. ovog Odjeljka.

5. Danom stupanja na snagu ovog MoR prestaje da važi „Sporazum između Ministarstva odbrane Republike Letonije i Ministarstva odbrane Crne Gore o saradnji u oblasti odbrane“ koji je potpisan u Rigi, 6. novembra 2008. godine.

Potpisano u _____ dana _____ 2025, u dva originalna primjerka na crnogorskom, engleskom i letonskom jeziku. U slučaju postojanja razlike u tumačenju, mjerodavna je verzija na engleskom jeziku.

**ZA MINISTARSTVO ODBRANE
CRNE GORE**

**ZA MINISTARSTVO ODBRANE
REPUBLIKE LETONIJE**

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING

BETWEEN

**THE MINISTRY OF DEFENCE
OF THE REPUBLIC OF LATVIA**

AND

**THE MINISTRY OF DEFENCE
OF MONTENEGRO**

ON

COOPERATION IN THE FIELD OF DEFENCE

The Ministry of Defence of the Republic of Latvia and the Ministry of Defence of Montenegro, hereinafter referred to as “the Participants”;

Recognizing the importance of the cooperation in the field of security and defence between the two ministries;

Expressing their aspiration for mutually beneficial long-term cooperation, based on mutual respect, confidence and recognition of the interests of the Participants;

Emphasizing the importance of the existing cooperation and particularly cooperation in the framework of the NATO Enhanced Forward Presence;

Having Regard to the provisions of the North Atlantic Treaty, done at Washington on 4th of April 1949;

Having Regard to the provisions of the Agreement between parties to the North Atlantic Treaty regarding the status of their forces, done in London, on 19th of June 1951 (NATO SOFA);

In a spirit of openness and mutual understanding, within the framework stipulated in the respective domestic laws and regulations;

In full respect of the obligations arising from international law;

Willing to intensify the relations between the two ministries;

Desiring to further promote their bilateral military cooperation as a contribution to international peace and security;

Have decided as follows:

Section 1

Purpose and Scope

1. The purpose of this Memorandum of Understanding (hereinafter referred to as the "MOU") is to establish a framework for cooperation in the field of defence between the Participants within the scope of their competencies and on the principle of mutual benefit.
2. This MOU is not intended to conflict with national legislation of the Participants or with international law. In case of conflict, international law or national legislation will prevail. The Participants will notify each other in the event of any such conflict arising.
3. Nothing in this MOU will be construed as placing an obligation on the Participants to commit them to participate in certain projects or activities in the framework of the MOU.

Section 2

Fields of cooperation

1. The cooperation between the Participants will be carried out in the following areas:
 - 1) Defence and security policy;
 - 2) Defence and building legal framework;
 - 3) Education and training of military and civilian personnel;
 - 4) Crises management, international peace support and humanitarian operations;
 - 5) Military exercises;
 - 6) Logistics;
 - 7) Public relations;
 - 8) Military technical cooperation;
 - 9) Other areas of mutual interest of the Participants.

3. In order to implement cooperation in the areas mentioned in paragraph 1 of this Section, the Participants may conclude specific implementing arrangements.

Section 3

Forms of cooperation

1. The cooperation between the Participants will be carried out in the following forms:

- 1) Official visits, working and expert meetings;
- 2) Joint discussions, consultations, seminars and conferences;
- 3) Exchange of lecturers and trainers and attendance to trainings and courses organized by the Participants;
- 4) Exchange of information and experience between experts of the Parties in different fields of action;
- 5) Conduct of military exercises;

2. Other forms of cooperation may be mutually determined by the Participants.

Section 4

Working language

The cooperation between the Participants will be carried out in English.

Section 5

Implementation of the MOU

1. The following organizational units of the Participants are responsible for the coordination of the implementation of this MOU:

- 1) For the Ministry of Defence of Montenegro – Defence Policy Directorate;
- 2) For the Ministry of Defence of the Republic of Latvia – Defence Policy Department.

2. The Participants will inform each other in writing about the change of their organizational units responsible for coordination of the implementation of this MOU. This change will not constitute an amendment to this MOU.

Section 6

Financial aspects of cooperation

For the purposes of cooperation, on a basis of reciprocity, each Participant will bear its own expenses concerning the activities performed according to the provisions of the present MOU, unless otherwise decided by the Participants.

Section 7

Status of Force

While on the territory of the state of the receiving Participant, the status of forces of the sending Participant will be governed by the provisions of the NATO SOFA.

Section 8

Protection of information

1. Classified information generated or exchanged as a result of the implementation of this MOU will be used, transmitted, stored, handled and safeguarded in accordance with the provisions of the international agreement on the protection of classified information as applicable between the Participants and in accordance with their applicable national security laws and regulations.

2. The Participants will ensure that all information exchanged will be used only for the intended purposes within the objectives and the scope of this MOU.

Section 9

Settlement of Disputes

Any dispute regarding the interpretation or application of this MOU will be resolved between the Participants by negotiations at the lowest possible level and

will not be referred to any national or international tribunal or third party for settlement.

Section 10

Final Provisions

1. This MOU will enter into force on the date of its signature.

2. This MOU is concluded for an unlimited period of time.

3. The Participants can terminate this MOU by mutual written consent or by giving a six months prior written notification of termination to the other Participant. In the case of termination of this MOU, the Participants will cooperate in order to reach the best solution for the pending matters.

4. This MOU may be amended by written consent of both Participants. Such amendments will constitute an integral part of this MOU and will come into effect in accordance with paragraph 1 of this section.

5. As of the date of entry into effect of this MOU, the “Agreement between the Ministry of Defence of the Republic of Latvia and the Ministry of Defence of Montenegro on co-operation in the field of defence” signed in Riga, on the 6th of November 2008, will cease to have effect.

Signed in _____ on _____2025, in two original copies in the English, Montenegrin, and Latvian languages. In case of differences in interpretation, the English version will prevail.

**FOR THE MINISTRY OF DEFENCE OF
THE REPUBLIC OF LATVIA**

**FOR THE MINISTRY OF DEFENCE OF
MONTENEGRO**
